

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní Mgr. Janou Komínkovou v právní věci
žalobce: N.C.B., nar. ..., st. přísl. Vietnamská socialistická republika, Ev. č. ..., bytem ...,
*zastoupeného Mgr. Ing. Jakubem Backou, advokátem, se sídlem Praha 10, Sevastopolská
 378/16, proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, Nad Štolou 936/3, 170 00 Praha 7, o*
 žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 12. 2016, č. j. OAM-101/LE-LE05-LE05-
 2016,

t a k t o:

- I. Žaloba se z a m í t á
- II. Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d ň ě n í

Žalobce se žalobou ze dne 14. 12. 2016 domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 12. 2016, čj. OAM-101/LE-LE05-LE05-2016, kterým mu nebyla udělena mezinárodní ochrana ve smyslu ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (*dále jen „zákon o azylu“*). Žalobce v žalobě požadoval přiznání náhrady nákladů řízení.

Žalobce namítal, že se žalovaný se nezabýval otázkou vážné újmy hrozící žalobci ze strany jeho věřitelů. Žalobce ve své žádosti o mezinárodní ochranu uvedl mimo jiné to, že se obává návratu do vlasti, jelikož si při svém odjezdu půjčil větší částku peněz a nemůže ji vrátit. Je tedy zřejmé, že žalobce se obává eventuální újmy ze strany svých věřitelů.

Žalobce poukazoval na to, že ve zprávě Ministerstva zahraničních věcí 98851/2015-LPTP ze dne 26. 5. 2015, jež je součástí spisu a z níž žalovaný vycházel, je uvedeno, že v případě neúspěšných žadatelů o azyl mohou navrátilcům ve Vietnamu nastat problémy především od soukromých subjektů, a to v případě, že se za účelem vycestování zadlužili a po příliš brzkém návratu nejsou schopni dluhy splácet.

Je nepochybné, že způsoby vymáhání dlužných částek mohou být ve Vietnamu velmi nevybíravé a eventuální ochrana vůči takovým násilným praktikám prostřednictvím státní moci je zcela iluzorní. Pokud žalobce výslovně argumentoval obavou z neschopnosti vrácení svého dluhu, je nepochybné, že se nejednalo o obavy týkající se např. řádného výkonu rozhodnutí, nýbrž o obavy spočívající v protiprávním a násilném způsobu vymáhání dluhu.

Žalobce připomněl, že za jistých okolností může být i pronásledování ze strany soukromých subjektů (tedy v tomto případě žalobcových věřitelů) relevantním důvodem pro udělení doplňkové ochrany, a to v případě, že příslušný stát není schopen žadateli zajistit ochranu proti takovým soukromým subjektům, které mohou žadatele po jeho návratu do země původu ohrozit. Např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008-55 Nejvyšší správní soud uvedl: „*Jak již dříve Nejvyšší správní soud judikoval, mohou se ustanovení § 91 zákona o azylu uplatnit i v případě, kdy naplnění skutkových podstat v něm uvedených je přičitatelné toliko soukromým osobám a kdy se na jejich naplnění veřejná moc vůbec nepodílí či se dokonce děly v přímém rozporu s její vůlí*“ (rozsudek ze dne 5. 10. 2006, č. j. 2 Azs 66/2006 - 52, publ. pod č. 1066/2007Sb. NSS). K tomu lze nyní doplnit, že původci pronásledování, resp. vážné újmy, jsou podle čl. 6 směrnice definováni shodně jak pro účely určení osoby uprchlíka (osoby s nárokem na udělení azylu), tak pro účely vymezení osoby, která má nárok na podpůrnou (doplňkovou) ochranu, a výše citovaný dříve vyslovený názor Nejvyššího správního soudu má tedy nově explicitní, zcela jednoznačnou oporu ve znění kvalifikační směrnice [rozdíl mezi překážkou vycestování a doplňkovou ochranou Nejvyšší správní soud na tomto místě pomíjí, neboť účel obou institutů je v rozsahu rozhodném pro projednávanou věc shodný, tj. provedení článku 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8 (publ. pod č. 209/1992 Sb.)].

Tuto skutečnost je na místě zdůraznit zejména proto, že novelizované znění zákona o azylu přejalo předmětnou směrnici formulovanou zásadu pouze ve vztahu k definici pronásledování, tedy potažmo pouze ve vztahu k osobě mající nárok na udělení azylu, nikoli však již ve vztahu k definici vážné újmy, tj. k osobě s nárokem na udělení doplňkové ochrany (srov. § 2 odst. 7 zákona o azylu, příp. § 2 odst. 8 v aktuálním znění, kde je hrozba vážné újmy zmíněna jen jakoby na okraj a zcela nekonceptně na samém konci ustanovení). Dle názoru Nejvyššího správního soudu se jedná o zjevný legislativní lapsus, který je nutno překlenout eurokonformním výkladem, a to tak, že pokud jde o původce pronásledování, či vážné újmy (resp. jejich povahu), vztahuje se definice uvedená v § 2 odst. 7 rovněž na definici osoby s nárokem na doplňkovou ochranu.

Jinak řečeno soukromé osoby mohou být původci jak pronásledování (§ 12 zákona o azylu), tak vážné újmy (§ 14a zákona o azylu).

Pro úplnost lze dodat, že pravidlo stanovené kvalifikační směrnicí ohledně soukromých původců reálného nebezpečí vážné újmy má svůj předobraz již v rozhodovací praxi Evropského soudu pro lidská práva (jehož judikatura byla ostatně směrnicí inspirací). Konkrétně lze odkázat např. na rozsudek velkého senátu ESLP ve věci HLR proti Francii, ze dne 29. 4. 1997, číslo stížnosti 24573/94, Reports 1997-III, odstavec 40: „*Vzhledem k absolutní povaze zaručeného práva nevylučuje Soud, že článek 3 Úmluvy může dopadat i na případy, kdy nebezpečí pochází od osob, či skupin osob, které nejsou veřejnými činiteli. Musí však být prokázáno, že nebezpečí je skutečné (real risk) a orgány přijímajícího státu (myšleno přijímajícího vyhoštěnou osobu) nejsou schopny zamezit tomuto nebezpečí poskytnutím odpovídající ochrany.*“ (K pojmu „reálné nebezpečí“ srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5.2008, čj. 2 Azs 48/2007 - 71, www.nssoud.cz).

Na výše uvedené navazuje otázka o dostatečnosti poskytnuté ochrany před vážnou újmou ze strany státu, kam má být žadatel navrácen. Zákon o azylu v § 2 odst. 7 stanoví, že za pronásledování „*se považuje i jednání soukromých osob podle věty první, pokud lze prokázat, že stát, strany nebo organizace, včetně mezinárodních organizací, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním*“. Pro posouzení otázky, zda je či není stát schopen zajistit ochranu před pronásledováním, či vážnou újmou, stanoví směrnice určité výkladové vodítko ve svém článku 7 odst. 2. Podle tohoto ustanovení se má zpravidla za to, že ochrana je poskytována, „*jestliže subjekty uvedené v odstavci 1 (stát; strany nebo organizace, které ovládají stát) učiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy, mimo jiné zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy, a žadatel má k této ochraně přístup*“. Toto výkladové pravidlo nebylo do novelizovaného znění zákona o azylu zahrnuto, což ovšem neznamená, že by nemělo být v praxi aplikováno. Souhrnně lze uzavřít, že jak pronásledování, tak i vážná újma může hrozit ze strany státu, resp. organizace, která ovládá stát, jakož i ze strany nestátních původců, tedy soukromých osob.

Samotné konstatování toho, že původcem pronásledování žalobce mají být jeho věřitelé, a nikoliv státní orgány, tedy nepostačuje ke konstatování toho, že se v případě ohrožení žalobce nemůže jednat o hrozící vážnou újmu podle zákona o azylu. K takovému závěru by bylo možné dospět při přezkoumání možnosti získání ochrany před hrozící vážnou újmou za pomoci státních orgánů, což žalovaný vůbec neučinil. V případě žalobce tedy žalovaný nijak nezhodnotil, zda lze pronásledování žalobce ze strany soukromých subjektů chápat jako hrozící vážnou újmu podle zákona o azylu, či nikoliv.

Ačkoliv žalobce mimo jiné uvedl, že se obává i následků neschopnosti splatit svůj dluh, tedy očividně újmy ze strany svých věřitelů a v průběhu řízení vyšlo najevo, že navrátilcům ve Vietnamu skutečně hrozí nevybíravé metody vymahačů dluhů, žalovaný se naprosto nijak nezabýval tím, zda tato konkrétní obava žalobce je důvodná a především zda ve Vietnamu existují dostatečné právní záruky ochrany práv žalobce a zda se tedy může žalobce obrátit na vietnamské orgány a předejít tak nebezpečí vážné újmy.

Žalobce uvedl, že napadené rozhodnutí tak trpí zásadní vadou nepřezkoumatelnosti, neboť žalovaná nikterak nereagovala na zcela konkrétní tvrzení žalobce o subjektech, kterých se při návratu do Vietnamu obává a nijak se nevypořádalo s otázkou, zda vážná újma pramenící z jejich jednání vůči žalobci může být vážnou újmou naplňující požadavky udělení doplňkové ochrany. Na základě výše uvedeného žalobce navrhoval, aby soud napadené rozhodnutí zrušil.

Žalovaný popíral oprávněnost námitek uvedených žalobcem a současně s nimi nesouhlasil, neboť neprokazují, že by žalovaný porušil některá ustanovení správního řádu, zákona o azylu či některé ze závazků vyplývajících z mezinárodních smluv. Žalovaný odkazoval na obsah správního spisu, zejména na vlastní žádost o udělení mezinárodní ochrany, výpověď žalobce, shromážděné informace o zemi původu, a na vydané rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky, odboru azylové a migrační politiky, jako správního orgánu, který postupoval v souladu se zákonem o azylu a jednotlivými ustanoveními správního řádu. Žalovaný trval na správnosti vydaného rozhodnutí, neboť dle jeho názoru žalovaný správní orgán zjistil skutečný stav věci, případ posuzoval ve všech souvislostech, zabýval se všemi skutečnostmi, které žalobce v průběhu správního řízení uvedl, a opatřil si potřebné podklady a objektivní informace pro rozhodnutí. Těmito podklady se dostatečně zabýval a po jejich posouzení nezjistil žádné důvody pro udělení mezinárodní ochrany v žádné z jejích forem.

Žalovaný uvedl, že má povinnost zjistit skutečný stav věci dle § 3 správního řádu pouze v rozsahu důvodů, které jmenovaný v průběhu správního řízení uvedl. Správní orgán trval na tom, že vycházel ze spolehlivě zjištěného skutečného stavu, za jehož účelem byl s žalobcem proveden pohovor, ve kterém měl možnost uvést veškeré relevantní důvody, jež ho vedly k opuštění vlasti a popsat všechny potíže, které ve vlasti měl a které ho vedly k podání žádosti o mezinárodní ochranu. V odpovědích nebyl žalobce nijak omezován a správnost protokolu po provedeném pohovoru stvrdil svým podpisem. V průběhu pohovoru ani v průběhu celého řízení žalobce nedoložil žádné podklady na podporu svých tvrzení. Žalovaný správní orgán shromáždil za účelem vydání rozhodnutí rozsáhlé v době vydání aktuální a zcela dostačující podklady (viz správní spis), na základě kterých byla žádost jmenovaného posouzena. Správní orgán z těchto podkladů vytěžil informace, tak aby byl s ohledem na individualizaci daného případu zjištěn skutečný stav věci. Žalobci byla dne 19. 8. 2016 dána možnost se v rámci seznámení s podklady rozhodnutí s uvedenými informacemi seznámit, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady rozhodnutí či vyjádřit námitky proti zdrojům informací a způsobu jejich získání. Tento však této možnosti nevyužil a s uvedenými podklady se neseznámil, nenavrhl žádné další podklady a ani proti uvedeným zdrojům a způsobu jejich získání nevznesl žádné námitky. Vzhledem ke skutečnosti, že seznámení se s podklady a následné vyjádření či doplnění k nim je právem účastníka řízení, nikoli jeho povinností, přistoupil správní orgán k vydání napadeného rozhodnutí.

Stěžejní námitkou, kterou žalobce v žalobě uvedl, je špatné posouzení jeho obavy z pronásledování věřiteli, od kterých si při odjezdu půjčil peníze. Co se však týče obavy z nezákonného jednání věřitelů, považuje správní orgán toto tvrzení za účelové a snažící se přiblížit se azylově relevantním důvodům. Správní orgán upozorňuje, že tuto svou obavu

žalobce v řízení uvedl pouze okrajově. Z žalobcovy žádosti i z následného pohovoru naopak jednoznačně vyplynulo, že tento chce zůstat na území České republiky, protože je zde lepší životní úroveň než ve Vietnamu, kde nikoho a nic nemá a obává se, že by ve Vietnamu nenalezl zaměstnání a neužil by sebe ani rodinu. V této souvislosti však správní orgán v souladu s ustálenou judikaturou připomněl, že ekonomické potíže v případě návratu do země původu nejsou azylově relevantní (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003 č. j. 5 Azs 3/2003-54, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2003 č. j. 4 Azs 23/2003- 65, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2003 č. j. 3 Azs 20/2003-43). Dle názoru žalovaného bylo jednoznačně prokázáno, že primárním důvodem žalobcovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany je jeho další legalizace pobytu na území České republiky, aby zde mohl zůstat, přestože mu bylo uloženo vyhoštění, a aby zde mohl legálně pracovat. Tyto důvody však nelze považovat za azylově relevantní.

V průběhu správního řízení bylo zjištěno, že žalobce ze své vlasti vycestoval z vlastní vůle již v roce 2008, k čemuž ho vedly právě ekonomické důvody. Žalobci bylo v minulosti uděleno povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání, nicméně jeho platnost vypršela již dne 31. 12. 2010 a od té doby svůj pobyt nijak nelegalizoval. O mezinárodní ochranu požádal až poté, co byl zadržen Policií České republiky a kdy mu hrozilo reálné vycestování z České republiky. K tomu je však třeba připomenout, že udělení mezinárodní ochrany je v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu pouze specifickým způsobem legalizace pobytu na území České republiky, a to z přesně vymezených důvodů. Jak však bylo řádně v napadeném rozhodnutí odůvodněno, žalobce v žádosti o udělení mezinárodní ochrany ani při pohovorech neuvedl skutečnosti, které by představovaly důvody azylově relevantní. K tomu je třeba dále konstatovat, že o azyl je nutné požádat bezprostředně poté, co má k tomu žalobce příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového. Jakkoliv totiž není v zákoně o azylu stanovena konkrétní lhůta, v níž je po překročení hranice potřeba požádat o azyl, je třeba, aby podání žádosti o azyl následovalo skutečně neprodleně po vstupu na území České republiky, nebrání-li tomu nějaké závažné okolnosti (z rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Azs 423/2004 ze dne 20. 10. 2005 a č. j. 2 Azs 137/2005 ze dne 9. 2. 2006) a nikoliv až jako v případě žalobce přibližně 8 let poté, co vstoupil na území České republiky. Azylové řízení je zcela mimořádný institut sloužící k ochraně cizinců, kteří pocítují důvodnou obavu před pronásledováním či vážnou újmu v zemi původu. Prostřednictvím azylového řízení tak nelze žádat o legalizaci pobytu v České republice.

Dle názoru správního orgánu je z odůvodnění napadeného rozhodnutí patrné, že správní orgán posuzoval všechny skutečnosti, které v průběhu správního řízení vyšly najevo, a v napadeném rozhodnutí dostatečně uvedl důvody, které ho vedly k zamítnutí žádosti žalobce. Správní orgán odkázal na obsah odůvodnění napadeného rozhodnutí, ve kterém se správní orgán velmi rozsáhle vypořádal s důvody pro neudělení mezinárodní ochrany v jakékoli její formě.

S ohledem na shora uvedené skutečnosti žalovaný navrhol, aby soud žalobu pro její nedůvodnost v plném rozsahu zamítl.

Soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

V souladu s § 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (*dále jen „s. ř. s.“*) vycházel soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě.

O věci samé bylo rozhodnuto bez jednání podle § 51 odst. 1 soudního řádu správního, neboť s tím žalobce i žalovaný souhlasili.

Dle § 12 zákona o azylu: *„Azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec*

a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo

b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.“

Dle § 14 zákona o azylu: *„Jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.“*

Dle § 14a odst. 1, 2 zákona o azylu: *„Doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.“*

„Za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje

a) uložení nebo vykonání trestu smrti,

b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu,

c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo

d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.“

Ze správního spisu vyplývá, že žalobce, dne 15. 8. 2016 v Zařízení pro zajištění cizinců Drahonice, podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, v níž prohlásil, že ve Vietnamu nemá žádné blízké a příbuzné, protože už dlouho s nimi nebyl v kontaktu, neví, kde teď jsou, co dělají, jestli ještě žijí, nebo zemřeli. Dále uvedl, že ve Vietnamu nemá domov, kam by se mohl vrátit, a že nemá kvalifikaci, aby ve Vietnamu žádal o práci, nemohl by tam ani sám sebe uživit. Když odjížděl z Vietnamu do ČR, vypůjčil si hodně peněz, nemůže je vrátit a nemá odvalu se do Vietnamu vrátit. Jako nejdůležitější důvod uvedl, že se mu nelíbí žít ve Vietnamu, protože je tam komunistický režim. Několikrát vystoupil proti vietnamské vládě, proto se neodvažuje vrátit. Žalobce dále uvedl, že pokud se vrátí, bude uvězněn a zabit. Správní orgán provedl s žalobcem pohovor dne 19. 8. 2016, ve kterém žalobce uvedl, že naposledy opustil Vietnamu v roce 2008, na základě svého pasu a českého víza za účelem podnikání. Pas ztratil a neví, kdy a jak. Z Vietnamu odjel, protože měl finanční potíže, byl ve finanční tísní a navíc měl neshody se svými rodiči a už tam nechtěl žít. Jiný důvod k odjezdu z vlasti neuvedl. Na dotaz, zda měl ve Vietnamu někdy nějaké problémy, uvedl, že tam nikdy žádné problémy neměl. Žalobce uvedl, že v 18 letech vystudoval střední školu, pak si začal hledat práci, ale nepodařilo se mu žádnou najít, protože neměl kvalifikaci. A nekvalifikovanou práci nechtěl, protože si myslel, že by vydělal málo peněz. Uvedl, že nikdy nebyl ve Vietnamu trestně stíhaný. Na dotaz, proč žádá o mezinárodní ochranu, odpověděl, protože nechce žít ve Vietnamu, je tam komunistický režim a korupce. I když má člověk zdravotní pojištění, lékaři požadují za ošetření úplatky. Dále k tomu nic dodat nechtěl. Žalobce uvedl, že nikdy neměl nějaké potíže s režimem nebo s vládou. Přijel do ČR, aby vydělal peníze a posílal je zpátky. Na dotaz, zda je ve Vietnamu něco, čeho by se v případě návratu obával, uvedl, že se bojí, že ve Vietnamu nebude mít práci a že v budoucnosti nebude moci postavit dům a oženit se, protože by na to neměl peníze. Z peněz, které by si ve Vietnamu vydělal nekvalifikovanou prací, by neužil pořádně ani sebe, natož, aby živil rodinu. Správní orgán konstatoval, že ve své žádosti žalobce uvedl, že v případě návratu do Vietnamu bude uvězněn a zabit. Správní orgán žádal žalobce o vysvětlení tohoto tvrzení. Žalobce uvedl, že je to z důvodu, protože na internetu, na sociálních sítích psal komentáře s kritikou vietnamské vlády. Na dotaz, co přesně tam psal, uvedl, že prostě nadával, že je ve Vietnamu korupce, a že se za všechno platí. Na otázku na jaké stránky to psal a zda může uvést nějaký takový článek, uvedl, že už neví, nepamatuje si to, už je to asi 8 let. Nejednalo se o články, byly to jen komentáře. Na dotaz zda tyto články podepsal, uvedl, že ne, psal je pod jiným jménem. Správní orgán se dotázal, proč se tedy bojí uvěznění, žalobce uvedl, že se prostě bojí. Dále žalobce kladně odpověděl na dotaz, zda uvedl všechny důvody, kvůli nimž opustil vlast a požádal o mezinárodní ochranu. Na otázku, zda by chtěl na závěr pohovoru uvést nějaké skutečnosti, které by měl správní orgán vzít v potaz během posuzování jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany, uvedl, že řekl všechno, prostě by tu chtěl zůstat, žít a pracovat, legálně, protože je tu lepší život, vyšší životní úroveň, než ve Vietnamu. Na podporu svých tvrzení nechtěl doložit nějaké doklady, dokumenty či jiné materiály. Žalobci byla také dána možnost k seznámení s podklady rozhodnutí, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady či vyjádřit námitky proti zdrojům informací, ale žalobce této možnosti nevyužil.

V průběhu správního řízení vyšlo najevo, že tvrzeným důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce je snaha legalizovat si pobytu na území ČR, aby zde mohl zůstat, třebaže mu bylo uloženo vyhoštění, a legálně zde pracovat. V ČR chce podle svých slov zůstat, protože je zde již vyšší životní úroveň než ve Vietnamu, kde nikoho a nic nemá, obává se, že by ve Vietnamu nenalezl zaměstnání a neuživil by se. Dále sdělil, že se mu nelíbí komunistický režim a korupce ve Vietnamu a že asi před osmi lety pod jiným jménem napsal na sociální síti na internetu kritické komentáře ke korupci ve Vietnamu. Zmínil také, že má v ČR přítelkyni a ve Vietnamu dluh za svou cestu do ČR, který dosud nesplatil, a že měl neshody s rodiči.

Správní orgán při posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany vycházel zejména ze žalobcových výpovědí a také z dokumentů týkající se politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv ve Vietnamu, které v průběhu správního řízení shromáždil. Jmenovitě vycházel z informací Ministerstva zahraničních věcí ČR čj. 99311/2014-LPTP ze dne 16. 4. 2014 a čj. 98851/2015-LPTP ze dne 26. 5. 2015, ze Zprávy Mezinárodní organizace pro migraci z října 2015, ze zprávy Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv ve Vietnamu ze dne 13. 4. 2016, z výroční zprávy organizace Amnesty International 2015/2016 ze dne 24. 2. 2016, ze zprávy organizace Freedom House Svoboda ve světě 2015 – Vietnam ze dne 28. 1. 2015 a z výroční zprávy organizace Human Rights Watch 2016 ze dne 27. 1. 2016 a ze Zprávy Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv ve Vietnamu ze dne 13. 4. 2016.

Veškeré námitky žalobce v dané věci se vztahovaly převážně k tomu, že žalovaný se nezabýval otázkou vážné újmy hrozící žalobci ze strany jeho věřitelů.

Soud se ztotožňuje s argumentací uvedenou v napadeném rozhodnutí i s tím, že hlavním důvodem žalobce, nijak neskrývaným a výslovně uváděným, pro podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany v daném případě je snaha legalizovat pobyt, nadto až poté, kdy zde žalobce řadu let, nejdříve na základě povolení k dlouhodobému pobytu a poté nelegálně žil, dokud nebyl odhalen policií. Takové okolnosti v žádném případě není možné podřadit důvodům, pro které lze azyl udělit. Legalizace pobytu v ČR je prováděna výhradně na základě pravidel upravených v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR.

Žalobce namítal, že v žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že se obává návratu do vlasti, jelikož si při svém odjezdu půjčil větší částku peněz a nemůže ji vrátit. Žalobce uvedl, že je z toho zřejmé, že se obává eventuální újmy ze strany svých věřitelů a odkázal na skutečnost, že v případě neúspěšných žadatelů o azyl mohou navrátilcům ve Vietnamu nastat problémy především od soukromých subjektů, a to v případě, že se za účelem vycestování zadlužili a po příliš brzkém návratu nejsou schopni dluhy splácet, dále se obával protiprávního a násilného způsobu vymáhání dluhu.

Soud k této námitce uvádí, že žalobce v žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že si při svém odjezdu půjčil větší částku peněz a nemůže je vrátit. Jako nejdůležitější důvod, jak ho sám žalobce pojmenoval, uvedl obavu z komunistického režimu ve Vietnamu. Správní orgán

s žalobcem dne 19. 8. 2016 provedl pohovor, ze kterého plyne následující. Na dotaz „*Proč jste odjel z Vietnamu?*“, žalobce odpověděl „*Měl jsem finanční potíže, byl jsem ve finanční tísní. A navíc jsem měl neshody se svými rodiči, už jsem tam nechtěl žít*“. Na dotaz „*Chcete k tomu ještě něco dodat?*“, odpověděl „*Ne*“. Na otázku „*Měl jste ve Vietnamu někdy nějaké problémy?*“, odpověděl „*Ne, neměl jsem tam nikdy žádné problémy*“. Na to správní orgán uvedl „*Hovořil jste o finančních potížích*“, žalobce odpověděl „*V 18 letech jsem vystudoval střední školu, všeobecnou, a pak jsem začal hledat práci, ale nepodařilo se mi žádnou najít, protože jsem neměl žádnou kvalifikaci. A nekvalifikovanou práci jsem nechtěl, protože jsem si myslel, že se tam vydělá málo peněz*“. Na dotaz „*Proč žádáte o udělení mezinárodní ochrany?*“, odpověděl „*Protože nechci žít ve Vietnamu. Je tam komunistický režim a korupce. I když má člověk zdravotní pojištění, lékaři požadují za ošetření úplatky*“. Na dotaz, zda chce k tomu ještě něco dodat, uvedl, že ne. Na otázku „*Je ve Vietnamu něco, čeho byste se v případě návratu obával?*“, uvedl „*Bojím se, že ve Vietnamu nebudu mít práci a že v budoucnosti nebudu moci postavit dům a oženit se, protože bych na to neměl peníze. Z peněz, které bych si tam vydělal nekvalifikovanou prací, bych neužil pořádně ani sebe, natož, abych živil rodinu.*“

Soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2005, čj. 4 Azs 151/2005 – 86, který uvádí, že „*Dle názoru Nejvyššího správního soudu existují v rámci azylového řízení dvě základní povinnosti - břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Zatímco důkazní břemeno může v některých případech nést i správní orgán, povinnost tvrzení leží vždy na žadateli o azyl. Představa, že by správní orgán sám zjišťoval pronásledování či potenciální ohrožení žadatele o azyl v zemi jeho původu, je zcela nereálná. Jedině žadatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů. V průběhu řízení o udělení azylu musí žadatel uvést veškeré relevantní důvody, na základě kterých poté správní orgán jeho žádost posoudí. Pokud žadatel neunese břemeno tvrzení, správní orgán de facto nemá o čem rozhodovat.*“

Z výše uvedeného vyplývá, že žalobce v průběhu pohovoru nijak nespecifikoval své dluhy ve Vietnamu, i když mu k tomu správní orgán dal prostor. V žádosti o mezinárodní ochranu ani během pohovoru žalobce neuvedl nic konkrétnějšího, co by se týkalo jeho dluhu ve Vietnamu, neuvedl ani to, od koho si peníze půjčil, zda to byly soukromé osoby, jak nyní žalobce uvádí v žalobě. Soud tedy konstatuje, že vzhledem k tomu, že žalobce neuvedl žádný azylově relevantní důvod, ani netvrdil, že byl v zemi svého původu pronásledován, považuje zdejší soud rozhodnutí správního orgánu za správné a shora uvedenou námitku nepovažuje za důvodnou.

Žalobce připomněl, že za jistých okolností může být i pronásledování ze strany soukromých subjektů (tedy v tomto případě žalobcových věřitelů) relevantním důvodem pro udělení doplňkové ochrany, a to v případě, že příslušný stát není schopen žadateli zajistit ochranu. S ohledem na uvedené žalobce odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008-55 ve kterém se uvádí, že v souladu s eurokonformním výkladem mohou být soukromé osoby jak původci pronásledování (§ 12 zákona o azylu), tak i vážné újmy (§ 14a zákona o azylu). Žalobce také namítl, že žalovaný nijak nezhodnotil,

zda lze pronásledování žalobce ze strany soukromých subjektů chápat jako hrozící vážnou újmu podle zákona o azylu, či nikoliv. Žalobce dále uvedl, že jak pronásledování, tak i vážná újma může hrozit ze strany státu, resp. organizace, která ovládá stát, jakož i ze strany nestátních původců, tedy soukromých osob.

Soud má za to, že v průběhu správního řízení byly objasněny důvody žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany, a že se s nimi žalovaný dostatečným způsobem v napadeném rozhodnutí vypořádal. Bylo prokázáno, že hlavní důvod žádosti žalobce o mezinárodní ochranu je obava z komunistického režimu ve Vietnamu, kterou sám žalobce uvedl ve své žádosti o mezinárodní ochranu jako nejdůležitější důvod. Dalším důvodem bylo, že nemá ve Vietnamu domov, žádné blízké ani příbuzné. Dále uvedl, že si vypůjčil hodně peněz, nemůže je vrátit a nemá odvalu se tedy vrátit zpět do Vietnamu. Žalovaný rovněž správně konstatoval, že žalobce neuvedl nic, co by vedlo k závěru, že by byl ve Vietnamu vystaven jakémukoliv jednání podřaditelnému pojmu pronásledování. Žalobce ke svému dluhu nic konkrétnějšího neuvedl, ani to, že se jedná o soukromé osoby, od kterých si půjčil peníze. Naopak výslovně prohlásil, že ve Vietnamu, nikdy neměl žádné problémy, a z jeho výpovědi ani nevyplývá, že by nějakou formu pronásledování očekával v případě návratu do vlasti. Dle názoru soudu správní orgán dospěl ke správnému závěru, když uvedl, že absence sociálního a ekonomického zázemí ve Vietnamu a to, že má žalobce v ČR přítelkyni, či že má ve Vietnamu dluhy vzniklé v souvislosti s cestou nelze podřadit pod důvody udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Soud se ztotožňuje s názorem uvedeným v rozsudku Nejvyššího správního soudu, na který žalobce poukázal v žalobě, ale je nutné konstatovat, že žalobce v průběhu správního řízení nic konkrétního ke svým dluhům neuvedl, ani to, že se jedná o soukromé osoby, i přesto, že správní orgán mu k prokázání svých tvrzení dal dostatečný prostor.

Zdejší soud také odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2003, čj. 4 Azs 23/2003 – 65, který uvádí, že: „*Skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby a má zde ekonomické problémy, není bez dalšího ani důvodem pro udělení azylu dle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ani důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů (§ 14 téhož zákona).*“ Soud konstatuje, že žalobce měl v průběhu správního řízení možnost uvést důležité skutečnosti týkající se jeho dluhu. Takové informace však správnímu orgánu nedodal i přesto, že v průběhu azylového řízení leží důkazní břemeno tvrzení na žadateli o azyl. Je nutné tedy poukázat na to, že ekonomické problémy žalobce a dluh v jeho domovské zemi nezakládají právo na poskytnutí mezinárodní ochrany. Soud tuto námitku neshledal jako důvodnou.

K žalobcem uvedené rozhodovací praxi Evropského soudu pro lidská práva, soud uvádí, že sice článek 3 Úmluvy může dopadat i na případy, kdy nebezpečí pochází od osob, či skupin osob, které jsou veřejnými činiteli, ale také se v tomto rozsudku uvádí, že musí být prokázáno, že nebezpečí je skutečné, a že orgány přijímacího státu nejsou schopny zamezit tomuto nebezpečí poskytnutím odpovídající ochrany.

Soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005 – 86, který uvádí, že: „*Předmětem dokazování v řízení o udělení azylu není obecná situace v zemi původu žadatele, nýbrž konkrétní situace žadatele popisovaná v jeho tvrzeních. Správní orgán tak nemá důvod zabývat se stavem dodržování lidských práv v zemi původu žadatele, pokud žadatel neuvádí žádnou z okolností upravených v § 12 zákona o azylu, a jako důvod své žádosti o udělení azylu sám označuje snahu o legalizaci pobytu.*“

Soud tedy uvádí, že žalobce v průběhu řízení sám neuvedl a neprokázal podrobnější skutečnosti týkajícího se jeho dluhu. Pouze uvedl, že si půjčil peníze na cestu a obává se, že by tento dluh nemohl splácet. Obavy, které žalobce uvedl, jsou pouze hypotetické, neboť k žádnému protiprávnímu jednání vůči žalobci nedošlo. Soud dále konstatuje, že vzhledem k tomu, že žalobce neuvedl žádný azylově relevantní důvod, ani netvrdil, že byl v zemi svého původu pronásledován, považuje zdejší soud rozhodnutí správního orgánu za správné a shora uvedenou námitku nedůvodnou.

Na závěr žalobce namítal, že se žalovaný naprosto nijak nezabýval tím, zda konkrétní obava žalobce (tedy zda žalobci skutečně hrozí nevybíravé metody vymahačů dluhů) je důvodná a především, zda ve Vietnamu existují dostatečné právní záruky ochrany práv žalobce a zda se tedy může žalobce obrátit na vietnamské orgány a předejít tak nebezpečí vážné újmy.

Soud zastává názor, že žalobcem tvrzené obavy, které uvedl v žádosti o mezinárodní ochranu, nelze podřadit pod pojem pronásledování ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť k žádnému protiprávnímu jednání vůči žalobci nedošlo, tudíž ani nelze a priori předpokládat, že by v případě hrozícího protiprávního jednání ze strany věřitelů byla žalobci odepřena ochrana ze strany státních orgánů. Soudu pak nezbyvá než konstatovat, že ekonomické potíže nejsou z hlediska poskytnutí doplňkové ochrany zjevně relevantní a nepředstavují „nelidské či ponižující zacházení“ ve smyslu § 14a zákona o azylu. Obává-li se žalobce nelegálních praktik ze strany věřitelů, pak soud zdůrazňuje, že žalobce neuvedl žádné skutečnosti, které by svědčily o tom, že státní orgány Vietnamu nejsou schopny nebo ochotny poskytnout mu účinnou ochranu v případě reálné hrozby ze strany věřitele. Navíc i tato obava je v případě žalobce ryze spekulativní, jelikož z jeho výpovědi nevyplývalo, že by on sám v zemi původu, byl věřitelem vůbec kontaktován, natož aby mu bylo např. vyhrožováno. K tomu soud dodává, že případné následky nesplacení dluhu, předvídané vietnamským právem, nemohou být důvodem pro poskytnutí doplňkové ochrany, jelikož tento institut nelze využívat k vyhýbání se plnění závazků. Soud tuto námitku nepovažuje za důvodnou.

Soud neshledal žádný ze žalobcem uvedených žalobních bodů důvodným, a proto žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl, neboť není důvodná.

Podle § 60 odst. 1 s. ř. s. by měla právo na náhradu nákladů řízení žalovaná, když měla ve věci plný úspěch. Jelikož žalované žádné důvodně vynaložené náklady nevznikly, rozhodl soud, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u ě n í : *Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud (§ 12 odst. 1, § 102, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).*

V Plzni dne 27. dubna 2017

Mgr. Jana Komínková, v.r.
samosoudkyně

Za správnost: Kovářiková